

JOBS

İşletme Bilimi Dergisi
2019
Cilt:7 Sayı:1

Sakarya Üniversitesi / Sakarya University
İşletme Fakültesi / Sakarya Business School

i

Cilt/Volume : 7
Sayı/Issue : 1
Yıl/Year : 2019

ISSN: 2148-0737
DOI: 10.22139/jobs

İNDEKS BİLGİLERİ/ INDEXING INFORMATION

ii

Kurucu Sahip/Founder

Prof. Dr. Gültekin YILDIZ

İmtiyaz Sahibi / Owner

Prof. Dr. Kadir ARDIÇ

Editör / Editor

Doç. Dr. Mahmut AKBOLAT

Editör Yardımcıları / Assoc. Editors

Doç. Dr. Mustafa Cahit ÜNĞAN

Mizanpaj Editörü / Layout Editor

Arş. Gör. Özgün ÜNAL

Danışma Kurulu/Advisory Board

Prof. Dr. Ahmet Vecdi CAN	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Bülent SEZEN	Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü
Prof. Dr. Dilaver TENGİLİMOĞLU	Atılım Üniversitesi
Prof. Dr. Erman COŞKUN	İzmir Bakırçay Üniversitesi
Prof. Dr. Kadir ARDIÇ	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet BARCA	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Nihat ERDOĞMUŞ	İstanbul Şehir Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan BATMAN	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Recai COŞKUN	İzmir Bakırçay Üniversitesi
Prof. Dr. Remzi ALTUNIŞIK	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin KARABINAR	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Sıdıka KAYA	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Şevki ÖZGENER	Nevşehir Üniversitesi
Prof. Dr. Türker BAŞ	Galatasaray Üniversitesi
Doç. Dr. Surendranath Rakesh JORY	Southampton Üniversitesi

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Kadir ARDIÇ
Doç. Dr. Mahmut AKBOLAT
Doç. Dr. Mustafa Cahid ÜNĞAN

Sekreteryaya / Secreteria

Arş. Gör. Özgün ÜNAL
Arş. Gör. Mustafa AMARAT
Arş. Gör. Ayhan DURMUŞ

iv

Dergimize yayınlanmak üzere gönderilen makalelerin yazımında etik ilkelere uyulduğu ve yazarların ilgili etik kurulundan gerekli yasal onayları aldığı varsayılmaktadır. Bu konuda sorumluluk tamamen yazarlara aittir. İşletme Bilimi Dergisi'nde yer alan makalelerin bilimsel sorumluluğu yazara aittir. Yayınlanmış eserlerden kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

It is assumed that the articles submitted for publication in our journal are written in ethical principles and the authors have obtained the necessary legal approvals from the relevant ethics committee. The responsibility of this matter belongs to the authors. Scientific responsibility for the articles belongs to the authors themselves. Published articles could be cited in other publications provided that full reference is given.

İşletme Bilimi Dergisi; www.dergipark.gov.tr/jobs Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi jobs@sakarya.edu.tr Esentepe Kampüsü 54187 Serdivan/SAKARYA

Bu Sayıda Katkıda Bulunan Hakemler *Reviewers List of This Issue*

İşletme Bilimi Dergisi
2019
Cilt:7 Sayı:1

Prof. Dr. Bayram Topal	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Tutar	Eskişehir Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Adak	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Selami Yıldız	Düzce Üniversitesi
Prof. Dr. Serap İncaz	Niğantaşı Üniversitesi
Doç.Dr. Adem Baltacı	İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr. Hakan Tunahan	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Mahmut Hızıroğlu	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Doç. Dr. Mesut Çimen	Acıbadem Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa Cahid Ünğan	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Niyazi Kurnaz	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Doç. Dr. Nevran Karaca	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Oğuz Işık	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Sinan Esen	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Doç. Dr. Üyesi Samet Güner	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Serkan Şengül	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Şerife Subaşı	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Doç. Dr. Yasemin Özdemir	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Yasin Şehitoğlu	Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yağmur Ersoy	Sakarya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ali Özgür Karagülle	İstanbul Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ebru Demirci	İstanbul Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Gamze Bozkurt	Sakarya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Fırat Altınkaynak	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülcan Şantaş	Bozok Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hacı Mehmet Yıldırım	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim Cebeci	Sakarya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Lütfi Mustafa Şen	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Murat Doğdubay	Balıkesir Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Selma Kılıç Kırılmaz	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sema Polatçı	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serkan Deniz	Yalova Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Şule Yıldız	Sakarya Üniversitesi

Sizlerin özverili çalışmaları ve desteği ile İşletme Bilimi Dergisi'nin 2019 yılı birinci sayısını (Cilt 7, Sayı 1) çıkarmış bulunmaktayız. Bu sayımızda farklı disiplinlerden araştırmacıların yazdığı 12 makaleye yer veriyoruz. Makalelerden dördü 22-23 Kasım 2018 tarihlerinde Sakarya'da düzenlenmiş olan 2.Ulaştırma ve Lojistik Ulusal Kongresi'nde sunulan bildirinin geliştirilmiş halinden oluşmaktadır.

Bu sayıda sunulan çalışmalardan ilki Ali TAŞ, Oğuzhan ÖZTÜRK ve K. Şeyma ARSLAN tarafından hazırlanan "Stratejik Yönetim Çalışmalarının Örgüt İçi Güç Örüntüsünü Şekillendirmedeki Rolü: Kamu Kurumları Üzerinde Çoklu Örnek Olay İncelemesi" başlıklı çalışmadır. Bu çalışmada kamu kurumlarındaki stratejik yönetim çalışmalarının örgüt içindeki güç örüntüsünü hangi güç alanları ve kaynakları üzerinden şekillendirdiği sorusuna cevap aranmaktadır.

vi

İkinci çalışma, Vugar GAHRAMANOV ve Oğuz TÜRKAY tarafından hazırlanan ve hostel işletmeciliğinde rekabetçiliğin analizi amaçlayan, Hostel İşletmeciliğinde Rekabet Belirleyicileri: İşletmeci ve Turist Görüşlerinin Analizi başlıklı çalışmadır.

Üçüncü çalışma Büşra GEZİKOL, Sinan ESEN ve Hakan TUNAHAN tarafından hazırlanan ve konut fiyatlarında, konutun çevresindeki günlük yaşam aktivitelerine yürüyerek erişilebilirliğin etkili olup olmadığını inceleyen ve 22-23 Kasım 2018 tarihlerinde Sakarya'da düzenlenmiş olan 2.Ulaştırma ve Lojistik Ulusal Kongresi'nde sunulan bildiriden geliştirilen *An Analysis on the Relationship between Housing Values and House-specific Factors and Its Neighbouring Amenities in Turkey* başlıklı çalışmadan oluşmaktadır.

Dördüncü çalışmamız, Hakan ÇELİK ve Kamil TAŞKIN tarafından hazırlanan SMED Uygulamasının Ayar Süresine ve Birim Maliyete Etkisi: Kabuk Soyma Parlak Çelik Üretim Hattı Uygulaması başlıklı çalışma olup;

çalışmada SMED yönteminin ayar sürelerine ve birim zaman maliyetine etkisi araştırılmaktadır.

İşletme Bilimi Dergisi

2019

Cilt:7 Sayı:1

Ayhan BAYRAM, Ece ZEYBEK YILMAZ, Çağlar SÖZEN ve Nükhet BAYER tarafından hazırlanan Nomofobi'nin (Akıllı Telefon Yoksunluğu) İçsel Motivasyona Etkisi: Giresun Üniversitesi Öğrencileri Örneği başlıklı beşinci çalışmada nomofobinin içsel motivasyona etkisi olup olmadığı tartışılmaktadır.

Özlem DOĞAN ve Fırat ALTINKAYNAK'ın yazarlığını yaptığı Muhasebe ve Finans Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi başlıklı altıncı çalışmada muhasebe ve finansman alanında hazırlanmış lisansüstü tezlere yönelik kategorik bilgileri ortaya koyarak bu alanda çalışma yapacaklar için bir çalışma yapılan konular hakkında genel bir görünümün ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Sedat BOSTAN, Gökhan AĞAÇ tarafından hazırlanan Kamu Hastaneleri Birliği Yapılanmasının Sağlık Hizmeti Sunum Süreçlerine Etkisinin Yönetici ve Çalışan Açısından Değerlendirilmesi başlıklı çalışmada 2017 yılında sonlandırılmasına rağmen, yönetici ve çalışanların kamu hastane birlikleri için nasıl bir bakış açısına sahip oldukları tartışılmaktadır.

Derleme şeklinde hazırlanan çalışmalardan Samina BEGUM ve Ulaş ÇAKAR'ın Employee Voice Scale: Is There a Need of Reconsideration of Dimensions? başlıklı çalışması çalışan sesine ilişkin yazını eleştirel bir yaklaşımla incelenerek alandaki uygulamaların çalışan odağından örgüt odağına yöneldiği göstermeyi; Muhammad Aiman AWALLUDDİN tarafından hazırlanan Human Capital Management in Malaysia: Issues and Strategic Measures başlıklı çalışma, Malezya'da insan sermayesi konularında iç görü kazandırmayı ve sorunları gidermek için alınmış stratejik önlemleri incelemeyi hedeflemektedir.

Transit ticaret ve transit taşımacılık faaliyetlerinin veri uygulamaları, döviz kurlarının değerlendirme işlemleri ve katma değer vergi istisnası

açılardan inceleyen ve farklılıklarını ortaya koyan Transit Ticaret ve Transit Taşımacılık Faaliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi Ve Katma Değer Vergisi Açısından Değerlendirilmesi başlıklı üçüncü literatür incelemesi Gökhan BARAL ve Yaser GÜRSOY tarafından hazırlanmıştır. Gülşen T. AYDIN ve Zübeyde ÖZTÜRK'ün yazdığı Akıllı Kent Lojistiğinin Mekansal İlişkilendirilmesi başlıklı çalışmada Sürdürülebilir kentsel gelişmeyi teşvik etmek için kentsel alanlardaki yük, filo ve bilgi hareketinin akıllandırılmasının yararları, arazi yer seçimine ve kullanımına etkileri, mekansal ilişkilenmesi ile kente ve kentsel yük mobilitesine getirdiği kolaylıkları açıklanmaktadır. Avrupa Birliğinin 181 / 2011 Sayılı Tüzüğüne Göre Otobüsle Seyahat Eden Yolcuların Hakları başlıklı son çalışmada Ramazan DURGUT tarafından AB'ye uyum çerçevesinde olası Türk Yolcu Taşıma Kanunu ve bu kanuna ilişkin çıkarılacak Yönetmeliklerde AB'nin 181/2011 sayılı Tüzüğü'nün emsal alınmasının Türkiye'ye faydaları tartışılmaktadır.

viii

Görüldüğü gibi, dergimizin bu sayısı da işletmeciliğin farklı disiplinlerinde değerli bilim insanlarının kıymetli çalışmalarıyla oldukça zengin bir şekilde hazırlanmıştır. Dergi politikası olarak bundan sonraki sayılarımızda da işletme bilimine dayalı farklı disiplinlerden gelen çalışmaları yayınlamaya özen göstereceğiz. Bu sayımızda göndermiş oldukları makaleler ile dergimize katkı sağlayan tüm yazarlarımıza, dergimize gönderilen makalelerin değerlendirilmesi için kıymetli vakitlerini ayıran saygıdeğer hakemlerimize ve makalelerin dergide yayınlanmaya hazır hale gelmesi için yoğun bir gayret gösteren editör kurulumuz ve dergi sekreteryamıza teşekkürü borç bilirim. Dergimizin okurlarımız ve bilim insanlarına faydalı olması dileklerimizle sonraki sayılarımızda işletmeciliğin güncel çalışmalarını bilim dünyasının hizmetine sunmak için siz değerli bilim insanları ve araştırmacıların katkılarını bekliyoruz.

Doç. Dr. Mahmut AKBOLAT
Editör

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Yıl (Year) 2019 Cilt (Vol.) 7 Sayı (No) 1

İşletme Bilimi Dergisi

2019

Cilt:7 Sayı:1

Araştırma Makaleleri/Research Articles

Stratejik Yönetim Çalışmalarının Örgüt İçi Güç Örüntüsünü Şekillendirmedeki Rolü: Kamu Kurumları Üzerinde Çoklu Örnek Olay İncelemesi

The Role Of Strategic Management Practices In Shaping The Intraorganizational Power Pattern: A Multiple Case Study On Public Institutions 1-32

Doç. Dr. Ali TAŞ, Arş. Gör. Oğuzhan ÖZTÜRK, K. Şeyma ARSLAN

Hostel İşletmeciliğinde Rekabet Belirleyicileri: İşletmeci Ve Turist Görüşlerinin Analizi

The Determinants Of Competition In Hostel Management: Analysis Of Operators' And Tourists' Opinions 33-63

Vugar GAHRAMANOV, Prof. Dr. Oğuz TÜRKAY

Türkiye'de Konut Değeri İle Konut Ve Yakın Çevresine Özgü Faktörlerin İlişkisi Üzerine Bir Analiz

An Analysis On The Relationship Between Housing Values And House-Specific Factors And Its Neighbouring Amenities In Turkey 65-75

Arş. Gör. Büşra GEZİKOL, Doç. Dr. Sinan ESEN, Doç. Dr. Hakan TUNAHAN

SMED Uygulamasının Ayar Süresine Ve Birim Maliyete Etkisi: Kabuk Soyma Parlak Çelik Üretim Hattı Uygulaması

Examination Of The Effect Of SMED Methodology On The Setup Time And Unit Cost: Application In The Steel Bar Peeling Production Line 77-103

Hakan ÇELİK, Dr. Öğr. Üyesi Kamil TAŞKIN

Nomofobi'nin (Akıllı Telefon Yoksunluğu) İçsel Motivasyona Etkisi: Giresun Üniversitesi Öğrencileri Örneği

Effects Of Nomophobia (Smart Phone Deprivation) To Internal Motivation: Sample Of Students In Giresun University 105-130

Ayhan BAYRAM, Ece Zeybek YILMAZ, Çağlar SÖZEN, Nükhet BAYER

Muhasebe Ve Finans Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi

A Content Analysis Regarding The Graduate Theses On Accounting And Finance 131-150

Kamu Hastaneleri Birliği Yapılanmasının Sağlık Hizmeti Sunum Süreçlerine Etkisinin Yönetici Ve Çalışan Açısından Değerlendirilmesi

Evaluation Of The Public Hospitals Association's Structure On The Process Of Health Services Delivery In Terms Of Managers And Employees 151-174

Doç. Dr. Sedat BOSTAN, Arş. Gör. Gökhan AĞAÇ

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Yıl (Year) 2019 Cilt (Vol.) 7 Sayı (No) 1

Literatür Derlemesi/Literature Review

Employee Voice Scale: Is There A Need Of Reconsideration Of Dimensions

Çalışan Sesi Ölçeği: Boyutların Yeniden Değerlendirmesi Sorunsalı

175-199

Assistant Prof. Samina BEGUM, Associate Prof. Ulaş ÇAKAR

Human Capital Management In Malaysia: Issues And Strategic Measures

Malezya'da İnsan Sermayesi Yönetimi: Sorunlar Ve Stratejik Önlemler

201-219

Muhammad Aiman AWALLUDDIN

Transit Ticaret Ve Transit Taşımacılık Faaliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi Ve Katma Değer Vergisi Açısından Değerlendirilmesi

Accounting Of Transit Trade And Transit Transportation Activities And Evaluation These In Terms Of Value Added Tax

221-235

Gökhan BARAL, Yaser GÜRSOY

Akıllı Kent Lojistiğinin Mekansal İlişkilendirilmesi

The Spatial Relationship Of Smart City Logistics

237-261

Gülşen Teslime AYDIN, Prof. Dr. Zübeyde ÖZTÜRK

Avrupa Birliğinin 181 / 2011 Sayılı Tüzüğüne Göre Otobüsle Seyahat Eden Yolcuların Hakları

The Rights Of Passengers In Bus And Coach Transport According To Eu Regulation No 181/2011

263-274

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan DURGUT

TRANSİT TİCARET VE TRANSİT TAŞIMACILIK FAALİYETLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE KATMA DEĞER VERGİSİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ*

Transit Ticaret ve
Transit
Taşımacılık
Faaliyetlerinin
Muhasebeleştiril
mesi ve Katma
Değer Vergisi
Açısından
Değerlendirilmesi
221

Gökhan BARAL

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
baral@sakarya.edu.tr

ORCID ID: orcid.org/0000-0003-2801-4415

Yaser GÜR SOY

Uludağ Üniversitesi
ygursoy@uludag.edu.tr

ORCID ID: orcid.org/0000-0002-5655-6732

ÖZ

Amaç: Transit taşımacılık, uygulamada transit ticaret ile karıştırılmaktadır. Fakat aslında uygulamada iki faaliyet birbirinden bazı açılardan ayrılmaktadır. Uluslararası ticarete transit ticaret ve transit taşımacılık birbirinden ayrı işlemlerdir. Birinde, uluslararası ticaret, mal alışı ve satış vardır. Diğerinde ise taşımacılık hizmeti vardır. Bu çalışmada transit ticaret ve transit taşımacılık faaliyetlerinin veri uygulamaları, döviz kurlarının değerlendirme işlemleri ve katma değer vergi istisnası açılarından incelenmesi ve farklılıkların ortaya konulması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın yönteminde özellikle kanun maddeleri açısından ikincil verilerden yararlanıldığı ileri sürülebilir.

Bulgular: Transit taşımacılık, bir malı satıcısından teslim alıp, uluslararası taşıma kurallarına göre, üçüncü ülkeler üzerinden geçirmek suretiyle, başka bir ülkedeki alıcısına teslim etmek amacıyla taşıma hizmeti vermektir. Literatürde, transit taşımacılık yerine, ekipman ve personelin taşınması, askeri teçhizatların tedariki, bakımı ve yenilenmesi gibi faaliyetleri içeren lojistik kavramı daha sık kullanılmaktadır. Lojistik kavramı günümüzde; taşımacılık, depolama, stok takibi, yükleme, boşaltma, sipariş işleme, ambalajlama, satın alma ve bilgi işlem faaliyetlerinin tamamını kapsamaktadır. Lojistik faaliyetler, tedarikçilere kazan-kazan ilişkisine dayanan uzun süreli ticari faaliyetlerin sürmesine imkân vermektedir. Bu

*"Bu çalışma 22-23 Kasım 2018 tarihlerinde Sakarya, Türkiye'de düzenlenmiş olan 2.Ulaştırma ve Lojistik Ulusal Kongresi'nde sunulan bildirinin geliştirilmiş halidir."

Makale Geliş Tarihi/Received for Publication : 07/01/2019
Revizyon Tarihi/ 1th Revision Received : 22/04/2019
Kabul Tarihi/Accepted : 30/04/2019

durumda işletmelerin performansını artırıcı etki oluşturmakta ve işletmelere sadık müşteriler sağlamaktadır. Başarılı birçok işletme, lojistik faaliyetleri sonucunda rekabet avantajı elde etmektedir. Araştırma bulguları, iki faaliyetin anlam olarak ve muhasebeleştirme uygulamaları bağlamında farklılık arz ettiğini göstermektedir.

Sonuç: Bulgular, ilgili literatür ve ilgili kanun maddeleri ile karşılaştırılarak araştırmacılar ve uygulayıcılar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Transit taşımacılık, transit ticaret, katma değer vergisi.

ACCOUNTING OF TRANSIT TRADE AND TRANSIT TRANSPORTATION ACTIVITIES AND EVALUATION THESE IN TERMS OF VALUE ADDED TAX

ABSTRACT

Aim: Transit transportation is getting confused with transit trade in practice. But mainly these two activities are separated in some extents in practice. One has international trade good purchase and sale. The other has the service of transportation. In this study it is aimed to examine and reveal the differences of data applications of transit trade and transit transportation activities, assessment of foreign currency and VAT exemptions.

Method: It may be suggested that secondary data got benefited from in terms of Articles mainly for the method of the research.

Findings: Transit transportation is providing transportation service with the aim of delivering a good receiving it from the seller and transporting over the third countries in compliance with the international transportation regulations. In the literature, the term of logistics is being used more often instead of transit transportation, transportation of equipment and personnel, supply, maintenance and renewal of military equipment. Logistics terms consists of transportation, storing, stock tracking, loading, discharging, order processing, packaging, purchasing and information processing activities. Logistic activities allow suppliers to sustain long-term commercial activities based on win-win relation. In such case, it creates performance increasing effect for the businesses and provides loyal customers to

businesses. Many successful businesses take competitive advantage as the result of logistic activities. Research findings demonstrate that these two activities differ from as meaning and accounting applications.

Results: The findings were compared with relevant literature and related law articles and recommendations were made for researchers and practitioners.

Keywords: Transit Transportation, Transit Trade, Value Added Tax

**Transit Ticaret ve
Transit
Taşımacılık
Faaliyetlerinin
Muhasebeleştiril
mesi ve Katma
Değer Vergisi
Açısından
Değerlendirilmesi**

223

I. Giriş

Bu çalışmada, Türkiye de başlayıp yurt dışında sona eren taşımacılık, Türkiye de başlayıp, Türkiye de sona eren taşımacılık, yabancı bir ülkede başlayıp Türkiye de sona eren taşımacılık olayları muhasebe ve Katma Değer Vergisi (KDV) açısından değerlendirilmiştir. Transit ticaret işlemlerinde para transferlerinin bankalar aracılığıyla yapılması zorunludur. Transit ticarete alış faturasının düzenlenmesinde ve fatura bedellerinin ödenmesinde ithalat kambiyo hükümleri uygulanmaktadır. Satış faturasının düzenlenmesi işleminde ve transit ticaret satış hasılatının tahsilinde ihracat kambiyo hükümleri geçerlidir. Transit ticarete alış faturalarında döviz satış kuru, satış faturalarında ise döviz alış kuru uygulanmaktadır. Transit ticarete satış bedelinin tasarrufu serbesttir. Gümrük kanunundaki transit rejimin uygulandığı malların teslimi KDV 'den istisnadır. Yurtdışında gerçekleşen mal teslimleri ile yurt dışında ifa edilip yine yurtdışında yararlanılan hizmetler KDV 'nin konusuna girmemektedir. Türkiye 'de ifa edilmeyen (yapılmayan) işlemin bedeli üzerinden KDV hesaplanmaz. Transit ticarete konu ürün ile ilgili düzenlenen Gümrük Çıkış Beyannamesi (GÇB) farklı kod ile düzenlenir. Transit ticarete malların satışı, fatura ile belgelenmektedir. Satışa konu mal Türkiye'ye kesin ithalatı yapılmadan, millileştirilmeksizin, yurt dışı satışa konu olduğunda KDV 'nin konusuna girmemektedir. Katma değer vergisi ödenmese de "Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Ba)" ve "Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Bs)" düzenlenir. Türkiye 'de vergi mükellefi olan firmaların, yurt dışından fatura ile aldığı transit ticarete konu malın muhasebe işlemi alış faturası ile sattığı malın muhasebe işlemi satış faturası ile düzenlenir. Herhangi bir ülkede başlayan ve en az bir ülke toprakları üzerinden geçtikten sonra, bir başka ülkede sona eren taşımacılık, transit taşımacılık olarak adlandırılır. Transit taşımacılık; başlama ve sona erme ülkeleri dışında kalan ülkeler üzerinden yapılan taşımaları kapsayan yolcu veya eşya taşıma işlemidir. Uluslararası TIR Sözleşmesi 'ne göre transit

mallar hiçbir vergi, resim, harç ödenmeden üçüncü ülke sınırları arasından taşınabilir. Transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık işlerinde KDV istisnadır.

İhracat rejimi kapsamında yurt dışına çıkarılacak eşyayı taşıyan kamyon, çekici ve soğutucu ünitesine sahip yarı römorkların standart depolarına yalnızca yurt dışına çıkışları yapılacak motorin teslimi katma değer vergisinden istisnadır. Transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasında deniz, hava, karayolu ve demiryolu ile yapılan yük ve yolcu taşıma işlemleri KDV 'den istisna edilmiştir. İhracat ile ilgili taşıma yurt içinde (yurt içi parkurda) başlayıp, yine yurt içi gümrükte sona ererse, bu taşıma hizmet faturasında KDV uygulanır. Yurt içi gümrükten sonra başka taşıma aracına yüklenir ve yurt dışına (yurt dışı parkura) çıkış yapılır ise bu ikinci taşıma aracı hizmeti KDV 'den istisnadır.

Türkiye de, serbest bölgelerde verilen hizmetler ile serbest bölgelere veya bu bölgelerden yapılan ihraç amaçlı yük taşıma işleri KDV'den istisnadır. (KDV Kn. Md. 17.4.1) Türkiye'de başlayıp, Türkiye'deki bir serbest bölgede sona eren taşımacılık ve lojistik hizmetleri ihracat amaçlı değil ise KDV 'ye tabidir. (11. S.n. KDVGUT Md. 8)

Yurt içi, yurt dışı ve serbest bölgelere taşıma ve lojistik faturalarının ayrı düzenlenmesi, KDV istisnası uygulaması ve ayrımı için yararlı olur. Uluslararası taşımacılık yapan yerli gemi ve uçaklar, yurt içinde bulunan bir firmanın yurt dışında kendi adına faaliyet gösteren "şubesi" niteliği taşıdığından bu araçlara yapılan söz konusu teslimlerde Gümrük Beyannamesi düzenlenirse, ihracat istisnası kapsamına girer.

Bu çalışmada, transit ticaret ile transit taşımacılık arasındaki kavram kargaşası giderilmeye çalışılmıştır. Vergi uygulamaları, döviz kurlarının değerlendirme işlemleri ve Katma Değer Vergisi istisnası konuları ele alınmıştır. İhracat ve ithalat yapan işletmelere, lojistik destek ile taşımacılık faaliyeti veren ve alan işletmeler açısından muhasebe kayıtları işlenmiştir. Taşımacılık faaliyeti veren işletmeler ile alan işletmeler için farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır.

II. Araştırmanın Arka Planı

Araştırmanın amacına yönelik olarak transit taşımacılık ve transit taşımacılığa ilişkin güncel kanun maddelerinden yararlanılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın yönteminde özellikle kanun maddeleri açısından ikincil verilerden yararlanıldığı ileri sürülebilir. Bununla birlikte iki faaliyetin muhasebeleştirilmesi ve katma değer vergisi açısından örnekleri de farklı kaynaklardan yararlanılarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın tanımlayıcı bir yönünün olduğu da ifade edilebilir. İlk olarak

araştırma bağlamında ele alınan transit taşımacılık ve transit ticaret kavramları ile yakından ilişkili olan lojistik kavramına değinilmesi faydalı gözükmektedir.

Lojistik kavramı; taşımacılık, depolama, envanter yönetimi, elleçleme (yükleme-boşaltma), sipariş işleme, ambalajlama, satın alma ve bilgi yönetimi faaliyetleri olarak ele alınmaktadır. (Çengel, 2008:7).

Lojistik; ham madde, yarı mamul, yan mamul ve mamullerin taşınması ile ilgili olarak üretici ile müşteri arasında kurulan bağlantı zincirinin etkili bir zaman ve maliyet yönetimi ile gerçekleştirilmesi olarak tanımlanmaktadır. (Bakkal ve Oflaz, 2011:6).

Lojistik faaliyetler, tedarikçilere karşılıklı fayda ilişkisine dayanan uzun dönemli ticari ilişkilerin kurulmasına olanak sağlamakta olup, bu durum da işletmenin uzun dönemli performansını olumlu yönde etkilemektedir. İşletme ve müşteriler arasında güçlü bir bağ kurulmasında da aracılık etmektedir. (Özdemir, 2010:13).

Lojistik faaliyetlerin işletme performansı üzerindeki en önemli katkısı; işletmelerin esas faaliyetlerini yerine getirirken, değer katan ve maliyetin azaltılmasını sağlayan, konularda işletmeye yardımcı olmasıdır. (Gümüş, 2009:108).

III. Transit Ticaret

Yurt dışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmadan ya da antrepodan satın alınan malın, yine yurt dışında veya farklı serbest bölgede başka bir alıcıya ya da antrepoya satılması işlemi transit ticarettir. Transit rejim kapsamında satın alınan malın, Türkiye üzerinden transit olarak veya doğrudan doğruya (Türkiye üzerinden geçmeksizin) başka bir ülke alıcısına teslimi yapılabilir. Transit ticaret işlemlerinde, para transferlerinin, bankalar aracılığıyla yapılması zorunludur. Transit ticaret alış faturalarında döviz satış kuru, satış faturalarında ise döviz alış kuru uygulanır. Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Ba) ve Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Bs) düzenlenir. Türkiye’de vergi mükellefi olan firmaların, yurt dışından fatura ile aldığı transit ticarete konu malın muhasebe işlemi alış faturası ile sattığı malın muhasebe işlemi satış faturası ile düzenlenir. (Gürsoy,2017a:361)

Transit ticaret alış faturasının düzenlenmesinde ve fatura bedellerinin ödenmesinde ithalat kambiyo hükümleri, satış faturası işlemlerinde ve transit ticaret satış hasılatının tahsilinde ihracat kambiyo hükümleri geçerlidir. (Kam. Md.2009.1.Gen)

Gümrük kanunundaki transit rejimin uygulandığı malların teslimi KDV 'den istisnadır. (KDV Kn.Md.1.6.1.c)

IV. Transit Ticaret'te Muhasebe İşlemleri:

Transit Ticaret 'te alış kaydı ve satış kaydı örnekleri aşağıdadır; (Gürsoy,2017b:244)

Örnek: Ege A.Ş. 100.000.- Euro fatura bedelli ticari malları, transit ticaret kapsamında, Almanya'dan Impo firmasından, Azerbaycan'daki Expo firmasına satmak amacıyla satın almıştır. İşlem günü: 1. €= 3,5000 liradır.

Transit ticaret alış bedeli; 100.000.-€ x 3,5000.- TL'dir.

Transit ticaret mal alış muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde düzenlenir.

-----0x.0x.201x-----	
153.Ticari Mallar Hesabı	350.000
153.08.11. T. Ticaret Satın Alınan Mallar	
320 Satıcılar	
320.22.11. Impo Almanya	350.000

Örnek: Ege A.Ş transit ticaret kapsamında, Almanya'dan Impo firmasından satın aldığı ticari malları, Azerbaycan'daki Expo firmasına 120.000.- € tutarındaki fatura bedeli ile satmıştır.

İşlem günü 1.€ = 3,5000 liradır.

Transit ticaret satış bedeli; 120.000.- € x 3,5000 = 420.000.- TL'dir.

Transit ticaret mal satış muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde düzenlenir.

-----0x.0x.201x-----	
120 Alıcılar Hesabı	420.000
120.02.55 Expo Azerbaycan	
601. Yurtdışı Satışlar	420.000
601.55.11 T. Ticaret İhracat Satış	

V. Transit Taşımacılık

Herhangi bir ülkede başlayan ve en az bir ülke toprakları üzerinden geçtikten sonra, bir başka ülkede sona eren taşımacılık, transit taşımacılık olarak adlandırılır. Transit taşımacılık; başlama ve sona erme ülkeleri dışında kalan ülkeler üzerinden yapılan taşımaları kapsayan yolcu veya eşya taşıma işlemidir. Transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık işlerinde KDV istisnadır. İhracat ile ilgili taşıma yurt içinde başlayıp, yine yurt içi gümrükte sona ererse, bu taşıma hizmet faturasında KDV uygulanır. Türkiye de serbest bölgeler arasında ihracat amaçlı taşımacılık işlemleri KDV'den istisnadır. Türkiye 'de başlayıp, Türkiye'deki bir serbest bölgede sona eren ihracat amaçlı olmayan taşımacılık ve lojistik hizmetleri ise KDV 'ye tabidir. (11. S.n. KDVGUT Md. 8) Yurt içi, yurt dışı ve serbest bölgelere taşıma ve lojistik faturalarının ayrı düzenlenmesi, KDV istisnası uygulaması ve ayrımı için yararlı olur. İhracat ile ilgili olarak yurt dışına taşıma ve lojistik hizmetlerinde; KDV uygulanmaz. İhracat amaçlı taşıma işi firmadan (fabrikadan, depodan) yurt içi gümrüğüne kadar, yurt içi gümrükten yurt dışı alıcı gümrüğüne ya da iş yerine kadar olacak şekilde iki aşamada yapılıyor ise; Türkiye'de başlayıp, Türkiye'deki serbest bölgede sona eren taşımacılık işleminde KDV uygulaması kaldırılmıştır. İhracat amaçlı olmayan Türkiye'deki serbest bölgede sona eren taşımacılık işleminde ise KDV uygulanır. Türkiye'deki serbest bölgeler arası taşımacılık işlemi ihracat amacı taşıyor ise KDV'ye tabidir. Türkiye içindeki taşımalar transit taşımacılık olarak değerlendirilmez. (Gürsoy,2017a:368)

Türkiye'den sonraki, ya da serbest bölgeden sonraki taşımacılık işleminde KDV uygulanmaz. (KDVGUT: II.C.1.1)

İhracat rejimi kapsamında yurt dışına çıkarılacak eşyayı taşıyan kamyon, çekici ve soğutucu ünitesine sahip yarı römorkların standart depolarına yalnızca yurt dışına çıkışları yapılacak motorin teslimi katma değer vergisinden istisnadır. (KDVKn.Md.14)

Dış ticaret de, yabancı bir ülkede başlayıp, Türkiye'de sona eren taşımacılık işlemlerinde KDV uygulanmaz. (KDVGUT; II.C.1.1) Ancak; bu taşımacılık işleminde mal ithal ediliyor ise ithalat işleminde, taşımacılık faturası tutarı ayrıca CIF bedele ulaşmak için gümrükte beyana dahil edilir. Taşımacılık faturası, hizmeti satın alan firma için alış maliyetidir. Muhasebe kaydında ithalat giderlerine ilave edilir. Taşımacılık faturası, taşımacılık hizmetini satan firma için bir satış hasılatıdır. Gelir olarak kaydedilir. Yabancı bir ülkede başlayıp, yabancı bir ülkede sona eren transit taşımacılık hizmeti satışlarında, hizmet ihracatı yapılmış gibi muhasebe kaydı yapılır.

VI. Transit Taşımacılıkta Muhasebe İşlemleri

Türkiye’de başlayıp yurt dışında sona eren taşımacılık, Türkiye’de başlayıp Türkiye’de sona eren taşımacılık, yabancı bir ülkede başlayıp Türkiye’de sona eren taşımacılık örnek uygulamaları aşağıda verilmiştir; (Gürsoy,2017b:246-248)

Türkiye’de başlayıp yurt dışında sona eren taşımacılık:

Örnek: Ege A.Ş. 25.10.201x tarihinde 100 adet Çelik Fırın ihracatı ile ilgili Alize Nakliyat Ltd. Şirketinden taşımacılık (lojistik) hizmeti satın almıştır.

Alize taşımacılık Ltd. Şirketi, Türkiye Bursa Gümrüğü, Almanya Köln arası lojistik hizmeti olarak 5.000.-Euro tutarında fatura düzenlenmiştir. İşlem günü 1. Euro (€) 3,5000 liradır.

Taşımacılık Fatura Tutarı; 5.000.- € x 3,5000 = 17.500 TL’dir.

Dövizli fatura düzenleme işlemlerinde işlem tarihindeki T.C Merkez Bankası döviz kuru fatura üzerine yazılır.(Gürsoy,2018:289)

Bu örnek hizmeti alan ve satan firmalar için ayrı düzenlenecektir.

- a) Transit Taşımacılık Hizmetini Alan Ege A.Ş. Kaydı;

-----25.10.201x-----	
-	
760 Pazarlama Satış Dağıtım Gid.	17.500
760.05.08.10 İhracat Yurtdışı Loj. Giderleri	
320 Satıcılar Hesabı	
320.01.19 Alize Taşımacılık Ltd. Şti	17.500

İhracat ile ilgili olarak .. nolu fatura ile ödenen yurtdışı taşımacılık lojistik gider kaydı

b) T.T. Hizmeti Satan Alize Taşımacılık Ltd. Şti Kaydı

**Transit Ticaret ve
Transit
Taşımacılık
Faaliyetlerinin
Muhasebeleştiril
mesi ve Katma
Değer Vergisi
Açısından
Değerlendirilmesi**

229

-----25.10.201x-----	
120 Alıcılar Hesabı	17.500
120.01.15. Ege A.Ş. (5000€ x3,5000)	
601.02.15 Transit Taşıma Satışları	17.500

Transit Taşıma hizmeti satışı kaydı Ds. 15

Yurt İçi İhracat Malı Taşımacılık:

Örnek: Ege A.Ş. 25.10.201x tarihinde Türkiye'den Almanya'ya yapılan 100 adet çelik fırın ihracatı için Bursa Gümrüğünden, Haydarpaşa Gümrüğüne kadar olmak üzere Alize Nakliyat Ltd Şirketinden 3.000-TL taşıma bedeli, 540.-TL KDV olmak üzere toplam 3.540 TL'lik taşımacılık (lojistik) hizmeti satın almıştır. Haydarpaşa gümrüğünde mallar yurt dışına taşıma aracı olan trene yüklenecektir.

-----25.10.201x-----	
760 Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri	3000
760.05.08.05 İhr. Yurt içi nakliye giderleri	
191. İndirilecek KDV	
191.01.18. Alış KDV	540
320. Satıcılar Hesabı	
320.01.19. Alize Nakliyat Ltd. Şti	3.540

Yurtiçi ihracat nakliyat giderlerinin kaydı

İhracat Amaçlı Serbest Bölgelerden Taşımacılık:

Örnek: Ege A.Ş. 25.10.201x tarihinde Türkiye'den Almanya'ya yapılan ihracat amaçlı 100 adet çelik fırın ihracatı için Bursa Serbest Bölgesinden, Haydarpaşa Gümrüğüne kadar olmak üzere Alize Nakliyat Ltd. Şirketinden

Transit Ticaret ve Transit Taşımacılık Faaliyetlerinin Muhasebeleştiril mesi ve Katma Değer Vergisi Açısından Değerlendirilmesi	3.000.-TL taşımacılık (lojistik) hizmeti satın almıştır. Haydarpaşa gümrüğünde mallar yurt dışına taşıma aracı olan trene yüklenecektir.
	-----25.10.201x-----
	760 Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri 3.000
	760.05.08.05 İhr. Yurt içi nakliye giderleri
	320. Satıcılar Hesabı
	320.01.19. Alize Nakliyat Ltd. Şti 3.000

Yurtiçi ihracat nakliyat giderlerinin kaydı (11. S.n. KDVGUT Md. 8 ile değişmiştir)

Yurt Dışı Satıcıdan, Türkiye deki Alıcıya Taşımacılık:

Örnek: Ege Taşımacılık LTD Şirketi, Almanya'dan Impo firmasından teslim aldığı eşyayı, Bursa'daki Kale A.Ş'ye firmasına teslim etmiştir. 10.000.- Euro (€) tutarındaki taşımacılık faturası Impo Almanya firması adına düzenlenmiştir. İşlem günü; 1. Euro(€) = 3,5000 liradır.

Taşımacılık Fatura T.L tutarı, 10.000.- € x 3,5000 = 35.000 TL'dir.

	-----0x.0x.201x-----
	120 Alıcılar Hesabı 35.000
	120.02.02.01 Impo A.G Almanya
	601 Yurtdışı Satışlar Hesabı
	601.02.02 Yurt Dışı Taşımacılık Hiz Satışı 35.000

...nolu fatura ile taşımacılık satış kaydı D.N:55

VII. Sonuç

İpek Yolu'nun üzerinde, Asya ve Avrupa arasında, en önemli parkurlarından biri ülkemiz Türkiye'dir. Türkiye'nin iç parkurları üzerinden yapılan transit ticaret ve transit taşımacılık işlemleri ülkemiz ekonomisi için önemli bir değere sahiptir. Kamu ve özel sektörün yurt içi ve yurt dışı taşımacılık alanındaki artan yatırımları ve aynı zamanda transit ticaretteki artan paylarıyla ekonomik katma değer her geçen gün artmaktadır. Her iki ticaretin gelişmesi, modernizasyonu ve rekabet

şartlarının geliştirilmesi için devlet teşvikleri düzenlenmiştir. Sektörde bu düzeyde gelişmeler olurken transit ticaret ve transit taşımacılığa ait finansal işlemlerde vergi ve muhasebe boyutunda sorunlar yaşanmaktadır. Farklı ve birbirine uyumlu olmayan işlemler oluşmaktadır. Muhasebe ve vergi uygulamaları içinde transit ticaret ve transit taşımacılık ayırımında bilgi eksikliği yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesinde mevzuata uyumlu olmayan muhasebe uygulamalarına neden olmaktadır. Bu çalışmada hem transit ticaret hem de transit taşımacılık ayrı tanımlanmıştır. Her ikisini açıklayıcı muhasebe uygulamaları işlenmiştir. Vergi yasalarındaki güncel düzenlemeler dikkate alınarak örnek muhasebe işlemlerine yer verilmiştir. Örnek muhasebe işlemleri göz önüne alındığında transit ticaret alış ve satış muhasebe işlemlerini içermektedir. Transit taşımacılıkta ise taşımacılık faaliyeti alanlar için olay giderken, taşımacılık faturası kesenler için yurt dışı satış hasılatı söz konusudur. İhraç edilen mallarda transit taşımacılıkta katma değer vergisi istisnası uygulayıcılarca bilinmemektedir. İşletmelerin, devlete sorumluluklarının eksiksiz yerine gelmesi için ve cezalı duruma düşme korkusuyla katma değer vergisi ödemeleri maliyetlerini arttırırken, işletmelere uluslararası rekabette dezavantaj oluşturmaktadır. Doğru yapılmayan muhasebe kayıtları sonucunda şirketlerin finansal tabloları ve finansal oranları da yanlış sonuçlar vermektedir. Tüm kanun maddeleri ve örnek muhasebe işlemleri göz önüne alındığında transit ticaret ve transit taşımacılık uygulamalarının yenilediği ve eski uygulamalardan anlamlı ölçüde farklılaştığı sonucuna varılabilir. Bu çalışmada sadece transit ticaret ve transit taşımacılık alanları konu edinmiştir. Bunun yanı sıra serbest bölgelerle ilgili muhasebe işlemlerinde de günümüzde farklılıklar meydana gelmiştir. Bu farklılıkların da gelecek araştırmalarda diğer araştırmacılar tarafından incelenmesi muhasebe ve uluslararası ticaret alanlarına katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Çengel, Ö.(2008).Tedarik Zinciri Yönetimi ve Lojistik Sektöründe Bir Araştırma. İstanbul: Bigart Yayınları
- Bakkal, M. ve Oflaz, A. (2011). Lojistik Bilgi Sistemleri. İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- Özdemir, A. (2010). Lojistiğin Temel Kavramları. Eskişehir: Anadolu Üniv Yayınları.
- Gümüş, Y. (2009). Lojistik Faaliyetlerin Rekabet Stratejileri ve İşletme Karı ile Olan İlişkisi. Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:41.
- Gürsoy, Y. (2017a). Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

- Transit Ticaret ve Transit Taşımacılık Faaliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi ve Katma Değer Vergisi Açısından Değerlendirilmesi**
- Gürsoy, Y. (2017b). Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Gürsoy, Y. (2018). Hizmet İşletmelerinde Muhasebe Uygulamaları. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- 11.s.n. KDV Genel Tebliği. 17.02.2017 tarih ve 29980 s. R.G. ile yapılan değişiklik.
- KDV Kanunu Md. 17 17.02.2017 tarih ve 29980 s. R.G. ile yapılan değişiklik.

**ACCOUNTING OF TRANSIT TRADE AND TRANSIT
TRANSPORTATION ACTIVITIES AND EVALUATION
THESE IN TERMS OF VALUE ADDED TAX****Transit Ticaret ve
Transit
Taşımacılık
Faaliyetlerinin
Muhasebeleştiril
mesi ve Katma
Değer Vergisi
Açısından
Değerlendirilmesi****233****EXTENDED ABSTRACT**

Transit transportation is providing transportation service with the aim of delivering a good receiving it from the seller and transporting over the third countries in compliance with the international transportation regulations. In the literature, the term of logistics is being used more often instead of transit transportation, transportation of equipment and personnel, supply, maintenance and renewal of military equipment. Logistics terms consist of transportation, storing, stock tracking, loading, discharging, order processing, packaging, purchasing and information processing activities. Logistic activities allow suppliers to sustain long-term commercial activities based on win-win relation. In such case, it creates a performance increasing effect for the businesses and provides loyal customers to businesses. Many successful businesses take competitive advantage as a result of logistic activities. Transit transportation is getting confused with transit trade in practice. But mainly these two activities are separated in some extents in practice. One has international trade good purchase and sale. The other has the service of transportation. Transit transportation is providing transportation service with the aim of delivering a good receiving it from the seller and transporting over the third countries in compliance with the international transportation regulations.

In our study; Transportation that begins in Turkey and ends in abroad, transportation that begins in Turkey and ends in Turkey and transportation that begins in abroad and ends in Turkey were evaluated in terms of accounting and value-added tax (VAT). It is a must to make money transfers via banks for the transit trade. Provisions of import foreign exchange are applied for the issue of transit trade purchase invoice and payment of invoice amounts, and provisions of foreign export exchange are applied for the issue of sale invoice and collection of sales revenues. Selling rate of exchange is applied for transit trade purchase invoices and buying rate of exchange is

applied for sale invoices. Delivery of the goods of which transit regime in customs regulations are applied on exempts from VAT. Delivery of goods abroad and services both performed and get benefited abroad are not under the topic of VAT. The VAT cannot be calculated over the operation that is not performed in Turkey. Customs the Declaration Form relating to good subject to transit trade is issued with different code. Sales of goods in transit trade are certified with an invoice. These are not under the topic of VAT as they are subjected to be nationalized. But Form (Ba) is issued for purchase of good and service and Form (Bs) is issued for sale of good and service. Accounting operation of the goods subject to transit trade that are purchased with an invoice from abroad by the companies who are taxpayers in Turkey is conducted by purchase invoice and accounting of sales is conducted with sales invoice. Transportation that starts in a country and ends after passing through at least one country is called as transit transportation. Transit transportation is the operation of carrying both passengers and goods that consist transportations performed through the countries instead of the countries of beginning and ending countries. Transit goods can be carried between third country borders without paying any tax, charge and fees according to the Contract of Transit International Route. The VAT is exempted for the transportation operations held between Transit and Turkey with foreign countries.

Delivery of Diesel to the tanks of trucks, trailers, and the cooling unit of semi-trailers is exempted from VAT. Also, load and passenger transportation that are performed with sea, air, highway and railway are exempted from VAT. If the transportation relating to the export starts and ends inland in the customs VAT is applied in the transportation service invoice. If the goods are loaded to a different vehicle and exported, this second vehicle is exempted from service VAT. Transportation begins in Turkey and ends in a free zone in Turkey and logistics services are subjected to VAT. Issuing inland, abroad and free zone transportation and logistics invoices separately will be beneficial for VAT exemption application and separation. As the local ships and planes bear the qualification of "branch" operating abroad on behalf of the local company, it included in the scope of export, if Customs Declaration is issued.

In our Study; incomprehensibility between transit trade and transit transportation is tried to be removed. The subject is handled in terms of tax, exchange rate valuation and Value Added Tax. Accounting records are

examined in terms of providing and receiving transportation activities in export and import. It is aimed to create awareness for the ones who are providing and receiving transportation activities.

Keywords: Transit Trade, Transit Transportation, Taxation.

**Transit Ticaret ve
Transit
Taşımacılık
Faaliyetlerinin
Muhasebeleştiril
mesi ve Katma
Değer Vergisi
Açısından
Değerlendirilmesi**